

Plenum

Onsdag 23.9.2020 kl. 14.03—20.11

9. Riksdagens bankfullmäktiges berättelse 2019

Berättelse B 20/2020 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 9 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

Debatt

18.37 **Antti Lindtman sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Elämme nopeasti muuttuvassa ja epävarmassa maailmassa. Voi sanoa, että elämme jopa poikkeuksellisia aikoja, ja näinä aikoina on hyvä, että meillä on vakaita ja pysyviä instituutioita. Suomen Pankki on sellainen.

Puhemies! Pankkivaltuuston tehtävänä on valvoa Suomen pankin hallintoa ja toimintaa. Tämän tehtävän suorittamisesta pankkivaltuusto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen. Jos verrataan tämän vuoden tapahtumiin, niin vuosi 2019 oli suhteellisen rauhallista aikaa rahapolitiikan ja Suomen Pankin saralla. Pandemian vaikutuksia talouteen sekä Suomen Pankin ja Euroopan keskuspankin reaktioita meneillään olevaan kriisiin käsitellään sitten aikanaan pankkivaltuuston kertomuksessa vuodelta 2020.

Vakiintuneeseen tapaan tässä kertomuksessa on kaksi osaa. Ensimmäinen koskee Suomen Pankin ja toinen Finanssivalvonnan toimintaa vuoden aikana. Tämän lisäksi kertomuksessa on kolme Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan asiantuntijoiden laatimaa raporttia ajankohtaisista teemoista. Näistä ensimmäinen koskee Suomen Pankin taloudellisten riskien hallintaa, toinen kotitalouksien velkaantumista ja kolmas rahapolitiikan ja finanssipolitiikan roolia tilanteessa, jossa korot ovat jo lähellä nollaa — erittäin ajankohtaisia aiheita kaikki.

Arvoisa puhemies! Suomen Pankki on paitsi Suomen rahaviranomainen myös osa eurojärjestelmää. EKP:n neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. EKP:n rahapolitiikan keskeinen vaikutuskanava on korkotaso, jota EKP:n neuvosto säätelee päättämällä ohjauskorosta eli korosta, jonka liikepankit saavat keskuspankissa olevista talletuksista ja vastavasti maksavat keskuspankista saamastaan rahoituksesta. Ja kuten varmasti moni tietää, niin ohjauskorot ovat kertomusvuoden aikana olleet osin negatiivisia. Viime vuoden lopussa EKP:n talletuskorko oli miinus 0,5 prosenttia. Aiempien vuosien tapaan EKP on kertomusvuonna käyttänyt myös muita epätavanomaisia rahapoliittisia välineitä. Negatiivisten korkojen lisäksi näitä ovat erityisesti osto-ohjelmat, jotka käynnistettiin uudestaan vuoden 2019 syyskuussa. Yhteenvetona voi todeta, että EKP:n rahapolitiikka oli vuonna 2019 vahvasti kasvua tukevaa, kun inflaatio oli tavoitetta hitaampaa ja inflaatiopaineet vaimeat. Kevyen rahapolitiikan tavoitteena on varmistaa yritysten ja kotitalouksien rahoituksen saata-

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

vuus ja sitä kautta edistää kulutusta ja investointeja, samalla tavoitteena on nostaa inflaatiovauhti lähemmäksi tavoitetasoa. Kasvua tukevasta rahapolitiikasta huolimatta inflaatio pysyi tavoiteltua hitaampana.

Suomen Pankki vastaa rahapolitiikan toteuttamisesta Suomessa. Tässä tehtävässä se osallistuu omalla osuudellaan, pääoma-avaimella, myös eurojärjestelmän rahapoliittisten osto-ohjelmien toteuttamiseen. Rahapolitiikan toteuttaminen on samalla kasvattanut voimakkaasti Suomen Pankin tasetta. Merkittävin osa Suomen Pankin varallisuudesta on rahapoliittisista syistä ostettuja velkakirjoja ja rahapolitiikan toimeenpanossa syntyneitä lainasaatavia pankeilta. Rahapoliittisten saatavien lisäksi Suomen Pankilla on keskuspankki-tehtäviensä hoitamista varten rahoitusvarallisuutta noin 11 miljardia euroa, ja tästä suurimman erän muodostaa valuuttavaranto, joka viime vuoden lopussa oli noin 6,7 miljardia — tai pikemminkin siis sitä vastaava määrä Yhdysvaltain dollareita, Englannin puntia ja Japanin jenejä. Tätä valuuttavarantoa ei ole suojattu, joten valuuttojen kurssimuutokset aiheuttavat kurssiriskin, ja näitä riskejä varten Suomen Pankin taseessa on kartutettu varauksia, jotka kattavat nämä riskit. Pankkivaltuusto seuraa osaltaan Suomen Pankin riskiprofiilin kehitystä ja taloudellisten riskien seurantaa ja hallintaa. Riskipuskurit vahvistuivat kertomusvuonna varausten kasvatuksen ansiosta. Pankkivaltuuston arvion mukaan Suomen Pankin vakavaraisuus riittää kattamaan sen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat riskit. Tarkemmin riskienhallinnasta voi lukea kertomuksesta.

Suomen Pankin voitto vuodelta 2019 oli 320 miljoonaa euroa. Pankkivaltuusto vahvisti tämän vuoden maaliskuussa Suomen Pankin tuloksen ja päätti, että voitosta 132 miljoonaa käytetään vararahaston kartuttamiseen ja 188 miljoonaa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin. Pankin tavoitteena on jakaa voittoa valtiolle vakavaraisuutta vaarantamatta.

Arvoisa puhemies! Sitten Finanssivalvonnan puoleen. Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta se on päätöksenteossaan riippumaton siitä. Finanssivalvonta valvoo luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten toimintaa. Tavoitteena on ylläpitää finanssimarkkinoiden vakautta. Suomen Pankin pankkivaltuusto vastaa Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta. Tehtävänä on nimittää Finanssivalvonnan johtokunta ja johtokunnan esityksestä Finanssivalvonnan johtaja.

Finanssivalvonnan johtokunta on antanut pankkivaltuustolle kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnasta vuonna 2019 sekä julkaissut Finanssivalvonnan toimintakertomuksen. Näiden kertomuksien, pankkivaltuuston kokouksissa käytyjen keskustelujen ja muiden saamiensa tietojen pohjalta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Pankkivaltuusto pitää Finanssivalvonnan itselleen asettamia strategisia tavoitteita tarkoituksenmukaisina. Pankkivaltuusto myös katsoo, että Finanssivalvonta on vastannut pankkisektorin rakennemuutoksiin tarkoituksenmukaisella tavalla esimerkiksi muuttamalla toimintaansa tavalla, jota esimerkiksi Nordean muutto Suomeen on vaatinut.

Sekä Finanssivalvonta että Suomen Pankki on pitkään kiinnittänyt huomiota kotitalouksien korkeaan velkaantumisasteeseen ja siihen liittyviin riskeihin koko rahoitusjärjestelmän kannalta. Pankkivaltuusto onkin tätä teemaa käsitellyt useissa kokouksissaan, ja teemaa koskeva taustaraportti on siis yksi tämän kertomuksen teemakertomuksista ja pankkivaltuuston kertomuksen liitteenä. Valtaosa kotitalouksien velasta on erilaisia asuntolainoja. Asuntolainojen korot ovat laskeneet historiallisen alhaisiksi, ja markkinoille on tullut entistä pidempiä asuntolainoja. Nykyisin keskimääräinen takaisinmaksuaika on 21 vuotta.

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

Velkaantuminen heikentää kotitalouksien kriisinsietokykyä. Jos useiden velkaantuneiden kotitalouksien maksukyky heikkenee, seurauksena voi olla kulutuskysynnän merkittävä pieneneminen. Pankkien kannalta sekä kotitalous- että yrityssektorin maksuvaikkeudet voivat johtaa isoihinkin luottotappioihin. Järjestelmäriskiä pyritään tasaamaan makrovakaupolitiikalla eli esimerkiksi asettamalla pankeille vakavaraisuusvaatimuksia. Kotitalouksien lainanottoa on hillitty vuodesta 2016 käytössä olleella enimmäisluottosuhteella, mikä on rajoittanut asuntolainojen kokoa suhteessa lainan vakuuksiin. Finanssivalvonta on myös antanut pankeille suosituksen lainanhakijan maksukyvyn laskemistavasta. Suosituksen mukaan lainanhakijan maksukyvyn pitäisi riittää lainan hoitoon 25 vuoden maksuajalla nykyistä merkittävästi korkeammalla, laskennallisesti noin 6 prosentin korolla — eli tällöinen stressitesti, josta on julkisuudessa puhuttu. Myös valtiovarainministeriön työryhmä on viime vuoden lokakuussa julkaissut raportin, jossa on useita ehdotuksia tähän teemaan liittyen.

Kotitalouksien velkaantumisriskin lisäksi pankkivaltuusto on useasti kiinnittänyt huomiota — ja nyt tullaan erittäin tärkeään asiaan — kansalaisten peruspankkipalvelujen saatavuuteen, ja pankkivaltuusto tulee — voitte olla varmoja — paneutumaan asiaan myös jatkossa. On selvää, että digitalisaation edelleen lisääntyessä voimakkaasti on pystyttävä turvaamaan jokaisen kansalaisen pankkipalveluiden saatavuuden tasa-arvo. Haasteita tähän kokonaisuuteen on lisännyt koronapandemia. Tämä ei nyt ajoitu tälle kertomusvuodelle, mutta sen verran voin tästä vuodesta kertoa, että pankkivaltuusto on Finanssivalvonnan kokouksessa kiinnittänyt tähän erityistä huomiota ja tämän vuoden peruspankkipalveluiden saatavuutta koskevassa selvityksessä Finanssivalvonta tulee kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että peruspankkipalveluiden on oltava saatavilla myös koronapandemian aikana. Tästä meillä on valitettavia esimerkkejä ympäri Suomen, ja tämä kokonaisuus tullaan perkaamaan tänä syksynä huolella läpi. Jokaisella on oikeus helposti saataviin peruspankkipalveluihin, ja tämän asian turvaaminen on ollut painavasti esillä pankkivaltuuston toiminnassa.

Arvoisa puhemies! Niin kuin totesin, myös Finanssivalvonnan osalta pankkivaltuuston kertomus koskee vain vuotta 2019 ja Finanssivalvonnan toimenpiteet pandemian aiheuttaman kriisin vuoksi käsitellään seikkaperäisemmin pankkivaltuuston seuraavassa, tätä vuotta koskevassa kertomuksessa. Tässä vaiheessa voin todeta, että Finanssivalvonnalla ja sen päätöksillä on ollut tärkeä rooli rahoitusjärjestelmän vakauden takaamisessa kriisin aikana. Tähän on liittynyt sekä pankkien vakavaraisuuden varmistaminen ennen kriisiä että rahoituksen välityksen turvaaminen kriisin aikana. Esimerkiksi Finanssivalvonnan päätökset maaliskuussa lisäsivät pankkien luotonmyöntökapasiteettia Suomessa laskennallisesti jopa 52 miljardia.

Puhemies! Suomen Pankilla ja Finanssivalvonnalla on ollut vahva merkitys kriisin selättämisessä ja sillan rakentamisessa vaikean ajan yli. Luottamus suomalaiseen pankkijärjestelmään on tällä hetkellä hyvä. Tästä luottamuksesta meidän on pidettävä kiinni. Erityisesti näin kriisin keskellä luottamuksen voima on korvaamaton, kun luotsaamme Suomea kohti parempaa.

18.48 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kuten kuulimme, pankkivaltuutettujen kertomuksessa nostetaan esille kotitalouksien velkaantuminen, ja erityisen huomioitavaa on se, että kun vuoden 2019 kertomuksen tietoja peilataan tähän hetkeen ja koronakriisin aikaan Suomessa ja suomalaisissa kotitalouksissa, niin tästä pankkivaltuuston kertomuk-

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

sessä esille nostetusta huolesta on syytä ottaa entistä tarkemmin kiinni. Näistä tehdyistä, edellä kuulluista makrovakaustoimista huolimatta kotitalouksien velkaantuminen on jatkanut kasvuaan, ja jo vuonna 2016 olemme saaneet siitä varoituksen ja myöskin niin, että vuonna 2019 ESRB antoi Suomelle suosituksen uusien politiikkatoimien käyttöönotosta, koska tarkastelujaksolla näiden riskien ei nähty pienentyneen. Tulevat vuodet varmasti tulevat olemaan haastavia aikoja kotitalouksien velkaantumisen osalta ja varsinkin maksukyvyyn osalta.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, minkä nostaisin esille, on pankkivaltuuston puheenjohtaja Lindtmaninkin esille nostama asia, joka näkyy tällä hetkellä tuolla ulkona ja on näkynyt kevään mittaan järkyttävinä kuvina ulkoa: ihmisjonot pankkien edustoilla, keskellä tätä koronapandemiaa, ovat olleet hyvin, hyvin pitkiä, jopa kortteleiden mittaisia. Ja ketkä siellä jonossa ovat olleet? Jonossa ovat olleet ikäihmiset, siis he, jotka eivät pysty käyttämään näitä digitaalisia palveluita vaan tarvitsevat sitä peruspankkipalvelua pystyäkseen suorittamaan elintärkeitä asioita. Tämä on hyvä, että kuulimme, että tähänkin olette tarttuneet ja tämänkin olette huomanneet.

Haluan kuitenkin nostaa esille toisenkin asian. Tällä hetkellä tämä peruspankkipalveluiden turvaaminen ei siis toteudu kaikille asiakasryhmille täysin yhdenvertaisella tavalla. Mutta yhtenä esimerkkinä nostan esille ikäihmiset ja ikäihmisiä hoitavat omaiset, jotka pyrkivät omaishoitajina huolehtimaan myöskin tämän ikäihmisen asioista, vaikka pankkiasioista. Olen saanut palautetta siitä, että kun nämä verkkopankkitunnukset menettää, niin kaikki muutkin toiminnot vaikeutuvat hyvinkin paljon. Pankkitunnuksia nimittäin tarvitaan esimerkiksi Omakantaan ja Kelan palveluihin, ja Verohallintoon kirjaututaan pankkitunnuksilla. Toki myöskin Suomi.fi-tunnuksella, puhelimen SIM-korttiin liitettävällä mobiilivarmenteella tai sähköisellä henkilökortilla pystyy näihin muihin palveluihin itsensä saamaan. Vaikka näitä vaihtoehtoja on monia, niin monet ihmiset ovat silti väistämättä näitten pankkitunnusten varassa. Jos haluaa hankkia esimerkiksi mobiilivarmenteen, on operaattorin palveluun tunnistauduttava edelleen pankkitunnuksilla. Jos taas ikäihmisellä ei ole voimassa olevaa passia tai henkilökorttia, ovat vaihtoehdot kovinkin vähissä. Passin ja henkilökortin hankkiminen esimerkiksi liikuntarajoitteiselle, lähes kotona sänkyyn hoidettavalle ikäihmiselle ei ole aivan yksinkertainen prosessi. Sormenjälkien antaminen ja valokuvan ottaminen tuntuu monesta hauraan ihmisen luukulta toiselle pompottamiselta. Pankilla on siis suuri valta mutta myöskin vastuu pankkitunnuksia myöntäessään, mutta myöskin niitä hylätessään, koska se voi johtaa melkoiseen kierteeseen ja muidenkin elintärkeiden toimintojen vaikeutumiseen esimerkiksi tällaisessa omaishoitotilanteessa.

Onneksi tähän on valmisteilla lakimuutos, ja toivotaan, että saamme sen pian eduskuntaan käsiteltäväksi ja todella pystytään sitten myöskin hoitamaan nämä nykyiset ongelmat. Tosin edelleenkin pankkiasioinnin osalta tämä valta ja vastuu jää pankin kattavien palveluiden varaan.

18.52 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman esitellessään tämän eduskunnan pankkivaltuuston kertomuksen aloitti sen sanoilla ”meillä on tiettyjä instituutioita, jotka ovat pysyviä, Suomen Pankki on sellainen”. Niin, kyllä se jyhkeä rakennus tuolla Kruununhaassa on pysyvä, mutta Suomen Pankki instituutiona ei kyllä ole ollut pysyvä enää sen jälkeen, kun me liityimme euroon ja keskuspankkirooli siirtyi muualle. Suomen Pankin rooli on toisenlainen, ja siinä mielessä se sisällöllinen pysyvyys on toista. Me olemme menettäneet siinä, että meillä ei ole itsenäistä rahapolitiikkaa, mutta me olemme

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

paljon myöskin saavuttaneet. Se, minkä me olemme menettäneet, on tietenkin se, että me emme voi enää itsenäisesti päättää oman rahamme muutoksista, devalvaatioista, revalvaatioista. Mutta ehkä vielä keskeisempi on se, että me emme enää pysty luomaan itse sitä rahaa, kuten esimerkiksi Yhdysvallat on tehnyt lähes puoli vuosisataa — alijäämäinen budjetti, alijäämäinen kauppataase — ja se on pystynyt rahoittamaan sen painattamalla seteleitä, koska kansainvälinen talous on kasvanut ja likviditarpeet ovat kasvaneet, jolloin kun dollareita käytetään kansainvälisenä reservivaluuttana, öljykaupan maksuvälineenä ja niin edelleen, niin sillä on ollut katetta, koska uskottavuutta on Yhdysvaltojen talouteen. Ja me olemme saaneet tässä viime aikoina myöskin tietoja muun muassa Sveitsistä. Sveitsin keskuspankki on rahoittanut osakkeiden ostoja kansainvälisillä markkinoilla ja julkista velkakirjojen ostoja kansainvälisillä markkinoilla vain painattamalla seteleitä, ja tietenkin tämä keskuspankin elvyttävä politiikka on paljon perustunut myöskin siihen, että on kyetty luomaan rahaa. En ota tätä kritiikkinä, koska näen sen niinpäin, että euroon liittyminen on Suomessa ollut järkevää niin monista muista syistä, mutta itsenäisen rahapolitiikan menettäminen on tietenkin tässä muuttanut Suomen Pankin roolia. Sillä on roolinsa ja tehtävänsä, ja hyvä, että pankkivaltuusto sitä seuraa.

Arvostan edustaja Lindtmanin ja myöskin edustaja Salosen puheenvuoroa siitä, että te nostitte esille peruspankkipalvelujen tilan Suomessa. Tässä jo aikaisemmin annoin digitalisaatiosta joitain lukuja, mutta pakkohan se on antaa nämä luvut nyt uudemman kerran, kun me puhumme nimenomaan verkkopankkipalveluista: kun puhumme 60—75-vuotiaista ihmisistä, niin kolmasosa ei käytä verkkopankkipalveluita, ja yli 75-vuotiaista nousee jo lähes 75 prosenttiin niiden osuus, jotka eivät siis käytä verkkopankkipalveluita. Kuten annoin luvut jo aikaisemmin, meillä on 300 000 ihmistä, joilla ei ole edes tietokonetta, aikuisia ihmisiä, joilla ei ole edes tietokonetta käytössä. Tämä on vakava ongelma.

Ja minusta oli erittäin arvokasta, miten edustaja Salonen täällä kuvasi tätä uskomatonta näkyä pankkikonttorien ulkopuolella. Pankkikonttoreita pannaan kiinni yhä enemmän ja enemmän, ja kun on muutamia harvoja konttoreita, niin siellä aamuvarhaisella odottaa nimenomaan ikäihmisiä. Kun koronakriisin yhteydessä on puhuttu siitä, että ihmisten ei pitäisi olla joukkona paikalla, niin siellä heitä on ja nimenomaan suurimpaan riskiryhmään kuuluvia ihmisiä isoin joukoin. Tämä on kohtuuton tilanne, että peruspankkipalvelut on viety näin huonoon jamaan. Ja kiitos edustaja Lindtman, että toitte esille sen, että nimenomaan pankkivaltuusto tulee tähän asiaan nyt jatkossa kiinnittämään vakavaa, vakavaa huomiota ja edellyttää pankkisektorilta myöskin yhteiskuntavastuuta tässä suhteessa. Me emme voi tällä tavalla syrjäyttää keskeistä osaa suomalaisia ihmisiä.

Toinen seikka, jonka edustaja Salonen toi tuossa myöskin esille, oli tämä vahva tunnistautuminen, joka tapahtuu jopa julkisiin palveluihin, mihin te viittasittekin, asiakkuussuhteiden kautta, jotka meillä on pankkeihin. Kun meillä on olemassa koko joukko ihmisiä, joilla ei ole näitä asiakkuussuhteita, niin on outoa, todella outoa, että julkiset palvelut ovat tällaisen vahvan tunnistautumisen takana. Ja siinä eivät auta edes nämä mobiilisovellukset, koska meillä on yli 75-vuotiaista lähes 20 prosenttia ihmisiä, joilla ei ole edes matkapuhelinta käytössä. Meidän täytyy nyt uskoa se, että tässä yhteiskunnassa on ihmisiä, joilla täytyy olla oikeus saada peruspalveluja läsnä olevasti, ja niiden täytyy olla taattuina silloin, kun puhumme julkisista palveluista. Ei voida edellyttää sitä, että meillä kaikilla olisivat käytettävissä nämä valmiudet ja instrumentit, joita digitalisaatio edellyttää. Toivon, että pankkivaltuusto myöskin tähän kiinnittää huomiota. Ja olen tietoinen siitä, että hallitus on myöskin ottanut tämän asian vakavasti ja me pyrimme siihen tietoisesti. Olen tehnyt täs-

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

tä kirjallisen kysymyksen ja olen saanut siihen myöskin vastauksen, johon ministeri on vastannut hyvin selkeällä tavalla siitä lähtökohdasta, että tavoitteena on se, että jatkossa tällainen asiakaskäyntimahdollisuus pyritään keskittämään julkisten palvelujen osalta niin, että kaikki ihmiset voivat myöskin kotiseudullaan saada julkisen palvelun läsnä olevasti. Tämä on erittäin arvokas asia ikäihmisten kuulla, että näitä palvelurakenteita tähän suuntaan kehitetään. Ja tähän vahvaan tunnistautumiseen pyritään nyt hallituksen toimesta myöskin kehittämään julkista tunnistaumisvälinettä, niin että se ei ole sidoksissa siihen, että olemme johonkin yksityiseen pankkiin asiakkuussuhteessa. Nämä ovat tärkeitä uudistuksia.

18.58 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Kiitän edustajia tästä keskustelusta ja näiden tärkeiden näkökohtien esiin nostamisesta. Tämä varmasti kannustaa meitä muun muassa tuoreen pankkivaltuuston jäsenen, edustaja Kivirannan kanssa pitämään tätä peruspankkipalvelujen saatavuutta esillä.

Edustaja Kiljunen totesi aivan oikein, että Suomen Pankin rooli keskeisesti muuttui silloin, kun liityimme tähän eurojärjestelmään. Niin kuin tosiaan tuossa puheessani totesin, ylin päättävä elin tässä järjestelmässä on Euroopan keskuspankin neuvosto, jossa tietysti Suomen Pankkia edustaa pääjohtaja Rehn. Suomen Pankki on instituutiona tietysti edelleen se, joka toteuttaa omalta osaltaan nämä operaatiot, ja kun Kiljunen viittasi sekä Yhdysvaltain keskuspankkiin että sitten Sveitsiin, niin täytyy nähdä, että tavallaan tätä on myös EKP:n osana toteutettu täällä Suomessa. Eli kyllä kaikkien keskuspankkien rahapolitiikka on hyvin samansuuntaista, ja nyt näiden pandemian taloudellisten vaikutusten vuoksi aloitettu uusi osto-ohjelma, siis vuonna 2019 jatkettuna niin sanotun APP-ohjelman lisäksi nyt tämä PEPP, pandemic emergency purchase programme, kyllä tulee tarkoittamaan sitä, että Suomen Pankin tase kasvaa aika paljon näiden osto-ohjelmien mukaan, muistaakseni vähän yli 20 miljardia euroa, jos nyt verrataan tätä Q2:ta edellisen vuoden Q2:een. Siten tämä on ollut tavallaan sitä, mitä Kiljunen haki tuossa, eli tosiasiasahan tässä keskuspankit ovat rahaa aika lailla painaneet, mikä tietysti herättää monia kysymyksiä, ja tässä pankkivaltuuston kertomuksessakin siihen viitataan. Mutta täytyy sanoa samalla, että tämä on ollut aivan välttämätöntä. Ilman näitä erittäin poikkeuksellisiaakin toimia ja näitä ison mittakaavan osto-ohjelmia ne talousvaikutukset, jotka olisivat tulleet sitten töttömyyden kautta, olisivat olleet aivan toista luokkaa.

Sen lisäksi on sitten vielä lukuisia muita toimenpiteitä, joita on tehty sekä sääntelyn helpottamisen puolella maksuvalmiuden turvaamiseksi että esimerkiksi yritystodistusten osto-ohjelma, joka tässä myös käynnistettiin maaliskuussa.

Eli kyllä tämä rahapolitiikka on hyvin kevyttä tällä hetkellä, ja näyttää siltä, että korot tulevat pysymään matalina aika pitkään, ja näyttää siltä, että kaikki keskuspankit ovat tässä olleet mukana, mutta se vaatii toiselle puolelle myös sitten tätä finanssipolitiikkaa. Loputtomasti [Puhemies koputtaa] narulla ei voi työntää, ja sen vuoksi on hyvä, että tässäkin on päästy nyt ratkaisuun.

Kiitos tästä keskustelusta.

19.02 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman on tietenkin oikeassa siinä, että keskuspankki, EKP nimenomaan, on myös muuttanut tätä rahapoliittista suuntautumistaan. Meillähän olivat vakaus- ja kasvusopimuksessa olevat kriteerit hyvin tiukoja budjettialijäämien ja velkasuhteiden osalta, kun keskuspankki keskittyi ennen kaik-

Punkt i protokollet PR 117/2020 rd

kea vakaaseen rahan arvoon ja myöskin vakaaseen hintatasoon eli pyrki olemaan anti-inflatorinen. Tässä suhteessa on muutos aidosti tapahtunut.

Jos nyt tilastot muistan oikein, niin kahdeksan viime vuoden aikana itse asiassa eurojen määrä on kansallisissa valuuttavarannoissa kaksinkertaistunut. Eli aidosti Euroopan keskuspankki on lähtenyt myöskin sille samalle tielle, mitä FED on harrastanut lähes 50 vuotta, ja keskuspankit tekevät eli ne pystyvät luomaan tätä rahaa, ja tässä on linja muuttunut ennen kaikkea tämän koronakriisin aikana nyt siihen, että keskuspankilla on myöskin talouskasvuun, elvytykseen liittyviä tehtäviä ja työllisyyteen liittyviä tehtäviä, että ei ole pelkästään tämä vakaa hintataso, jos muuten talous tahtoo mennä täysin siinä mielessä kuralle, että työttömyys kasvaa ja meillä kasvu tyrehtyy. Eli tässä suhteessa tämä rahapolitiikka on tasapainoisempaa tällä hetkellä. Tietysti tämä koronakriisi ei ollut kovin tasapainoinen tilanne, mutta keskuspankki on kantanut tässä suhteessa vastuunsa, ja se on tietysti tässä rekisteröitävä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.